

Modelul economic al României, bazat în ultimii ani în mare masura pe consum, își arata limitele (consultant)

România se afla într-un moment în care nu lipsa resurselor reprezintă problema, ci modelul după care acestea sunt utilizate, este de părere Daniel Anghel, country managing partner în cadrul PwC România.

"În economie există momente în care nu lipsa resurselor reprezintă problema, ci modelul după care acestea sunt utilizate, iar România se afla într-un astfel de moment. După un deceniu de creștere susținută, economia încetinește, în timp ce dezechilibrele fiscale se adâncesc. PIB-ul a avansat cu doar 0,9% în 2024 și 0,7% în 2025, iar în primul trimestru din 2026 a scăzut cu 1,7% față de anul anterior", menționează consultantul, într-o analiză publicată luni.

Însă, în paralel, investițiile străine continuă să crească, piața tranzacțiilor înregistrează niveluri record, proiectele de infrastructură finanțate din fonduri europene se extind, iar aderarea la OCDE se apropie de finalizare.

"Asadar, avem oportunități, capital și perspective, dar lipsește tranziția către un nou model de creștere. Pentru că întrebarea esențială nu mai este cât putem consuma, ci cât putem produce, inova și investi. Modelul economic care a susținut dezvoltarea României în ultimii ani s-a bazat într-o măsură importantă pe consum, alimentat de deficite bugetare și de creșterea rapidă a datoriei publice. Acest model a generat convergența și a susținut creșterea veniturilor, dar își arată tot mai clar limitele", explică acesta.

În viziunea sa, avantajele competitive pe care România s-a bazat timp de mulți ani se erodează, în sensul în care forța de muncă nu mai este printre cele mai ieftine din regiune, costurile cu energia rămân ridicate, iar creșterea salariilor a depășit în multe sectoare ritmul productivității.

Potrivit consultantului, în absența unei accelerări a investițiilor, inovării și dezvoltării competențelor, va fi dificil pentru România să susțină pe termen lung atât competitivitatea economiei, cât și creșterea nivelului de trai.

"România a demonstrat reziliența în fața unor crize succesive și a continuat să atragă investiții și inițiativa antreprenorială. Dar reziliența este necesară pentru a depăși perioade dificile; nu este suficientă pentru a genera prosperitate sustenabilă. Iar capacitatea României de a evita capcana venitului mijlociu și de a construi o economie bazată pe productivitate, inovare și valoare adăugată ridicată în următorul deceniu depinde de răspunsul la o întrebare simplă: creștere prin consum sau prin investiții?", relevă analiza.

Anghel subliniază că există deja elemente importante pe care România poate construi, iar PNRR și SAFE avansează într-un ritm rapid.

"În infrastructură, proiectele finanțate prin fonduri europene, PNRR și SAFE avansează într-un ritm fără precedent. Odată finalizate, acestea pot atrage investiții suplimentare, pot consolida conectivitatea economică și pot reduce decalajele dintre regiuni. În paralel, aderarea la OCDE, aflată în etapa finală, poate deveni un important factor de credibilitate pentru investitori, consolidând percepția unei economii care se apropie de standardele economiilor dezvoltate nu doar prin nivelul veniturilor, ci și prin calitatea instituțiilor și a guvernantei", spune el.

Potrivit sursei citate, România are nevoie de piloni suplimentari, precum antreprenoriat mai puternic, investiții cu valoare adăugată ridicată, o bază industrială competitivă, exporturi mai robuste, tehnologie și, mai ales, competente, pentru a accelera convergența economică.

"Spiritul antreprenorial există și continuă să genereze oportunități chiar și într-un context economic și fiscal mai

complex, dar numărul de firme nou create este doar începutul. Întrebarea relevantă este câte dintre acestea reușesc să crească, să investească, să exporte și să inoveze. O economie se transformă prin companii capabile să scaleze și să se integreze în lanțuri valorice sofisticate, nu doar prin multiplicarea inițiativelor antreprenoriale. Scorul României în raportul Business Ready al Băncii Mondiale a crescut de la 68,33 în 2024 la 70,18 în 2025. Mediul de afaceri se îmbunătățește, dar provocarea principală rămâne aplicarea cadrului de reglementare și interacțiunea cu instituțiile statului. În acest sens, cele mai importante forme de sprijin nu sunt neapărat programele de finanțare, ci predictibilitatea legislativă, digitalizarea administrației, reducerea birocratiei și o relație mai eficientă între stat și mediul privat. Antreprenorii nu cer un stat mai prezent, ci unul mai predictibil", notează specialistul.

Conform datelor oficiale, citate în analiza PwC, fluxurile nete de investiții străine directe (ISD) au ajuns la 8,1 miliarde de euro, în 2025, iar în 2021-2025 au acumulat 40 de miliarde de euro, față de 22 de miliarde în precedenții cinci ani. De asemenea, piața tranzacțiilor confirmă același interes, respectiv 5,3 miliarde de euro în 2025, iar în T1 2026 deja 2,9 miliarde de euro.

Cu locul 9 ocupat în Europa între destinațiile de investiții cautate (Raportul PwC CEO Survey), România rămâne pe radarul companiilor globale, iar avantajele sunt piața internă relevantă, poziționare geografică, apartenența la UE, costuri competitive și capital uman apreciat.

"Însă o economie matură nu poate rămâne doar destinație pentru capital, trebuie să devină și exportator. În 2024, în România erau prezente circa 700 de companii multinationale, mult sub alte economii din regiune. Astfel, exemplul Poloniei este relevant. Creșterea sa economică nu a fost susținută doar de investițiile străine, ci și de apariția unor companii locale capabile să se internaționalizeze și să investească în afara granițelor. Totodată, atragerea investițiilor trebuie orientată către domenii cu productivitate ridicată și valoare adăugată mare. Într-o economie în care avantajul costului redus al forței de muncă s-a diminuat, competitivitatea trebuie construită pe tehnologie, inovare și competențe", subliniază Daniel Anghel.

În privința contribuției industriei la PIB, aceasta a scăzut de la 23,8% la 16,8%, în ultimii zece ani, iar exporturile au coborât de la 41% din PIB - în 2015, la 35,4% - în 2025.

"Aceste evoluții arată că modelul de creștere bazat preponderent pe consum generează vulnerabilități structurale. O economie care importă mai mult decât produce risca să acumuleze dezechilibre pe termen lung. În plus, dependența excesivă de consum lasă puțin spațiu pentru corectarea deficitelor și pentru crearea unor surse sustenabile de creștere economică. Semnalele de alarmă se înmulțesc în industria auto, care înseamnă 230.000 de angajați, circa 14% din PIB și circa o treime din exporturi. Producția României a scăzut cu aproape 13% în prima jumătate a anului, cel mai slab semestru din ultimii cinci ani pentru Dacia Mioveni, pe fondul celui mai ridicat preț industrial al energiei din Europa, iar mesajul transmis de conducerea Renault arată că avantajul istoric de cost al României nu mai este un dat, ci o poziție care trebuie aparată", afirmă sursa citată.

La capitolul resursa umană, în opinia specialistului, România continuă să aibă un nivel al studiilor superioare și al calificărilor avansate semnificativ sub media Uniunii Europene.

"În lipsa unor investiții consistente în educație și dezvoltarea competențelor, va fi dificil să susținem salarii mai mari și să atragem investiții sofisticate. Aceasta este și una dintre explicațiile riscului de a rămâne blocați în așa-numita 'capcană a venitului mijlociu', situația în care o economie nu mai poate concura prin costuri reduse, dar nici nu reușește să facă trecerea către activități cu valoare adăugată și productivitate ridicate (...) România dispune de un capital uman tehnic valoros și de un ecosistem IT relevant. Însă, aceste avantaje trebuie conectate printr-o strategie coerentă care să accelereze adopția tehnologiei în economie și administrație. Întrebarea nu este dacă AI va schimba economia, ci dacă România va folosi această oportunitate pentru a recupera decalajele de productivitate și a crea avantaje competitive noi", se precizează în analiza de specialitate.

Concluzia expertului este ca prosperitatea nu poate fi sustinuta la nesfârșit prin consum alimentat de împrumuturi, iar România are resursele necesare pentru a face urmatorul salt economic: capital european, antreprenori, investitori, talent si oportunitati de dezvoltare.